

Жергина Прасковья Николаевна

Бурцева Августина Сергеевна

МБДОУ Детский сад №5 Радуга г.Якутск

**«Кыбын кэллэ» Кыра саастаах оҕолорго Угээ суох
уруьуйдаабын аьа5ас дьарыгын барыла**

Сыала: о5о кыра саабыттан айар дьо5урун сайыннарыы.

Соруктара: угээ суох уруьуйдаабын ньумаларын кытта билибиннэрии. Борустуой куннээ5и туттуллар матырыйаалынан уруьуйга туьаныы ньымалары баьылаабын.

Туттуллар: ма5ан гуашь кырааска, палитра, пенополиэтилен.
Ширма.

Иитээччи: О5олоор, бу дуоска5а ыйаммыт хартыынаны керуе5ун.

- ханнык дьыл кэмэ кестеруй?

- кыбын буоларын хантан биллигит?

- Кыбын таьырдьа хайда5ый?

О5олор: тымныы буолла, хаар тустэ.

Иитээччи: онтон кыыллар кыбын кэллэ5инэ уларыьаллар дуо?

Са5ынньахтарын уларыталлар - куобах боронтон ма5ан дьуьуннэ, тиин кытархай дьуьунтэн, сирэй дьуьуннэ. Сорох кыыллар кыбын утуйаллар (эьэ, андаатар, дьуос).

- Таабырынна таайсыаххайын о5олоор.

Ма5ан баата

Халлаантан туьэр,

Сири бутуннуу буруйэр.

- Бу хаар. Хаар халлаантан хаардаах былыттан туьэр уонна сиргэ хомурах уескуур.
- керуеххэйн эрэ оссо манник хартыыналары.
- То5о оболор кыыны себулууллэрий?
- Кыын таьырдыа тугу оонньоохха сеп эбитий?
- оболоор, кыын сири бутуннуу ханнык енунэн буруйдэ? (Барыта ма5ан буолла).
- Кыын себулуур дьуьунэ ма5ан, сир дойду ма5ан кеп хаарынан, ма5ан енунэн буруллубут. Оннообор дьиэлэр уонна от-мас кытта ма5ан кеп хаарынан буруллубут.

Ким эрэ ытыыра иьиллэр.

- уай, ким ытыырый, керуеххэйн эрэ. (ширма5а чугаьыылар).
- Дорообо куобахчаан, эн то5о ытаатын?

Куобахчаан: Мин борон са5ынньахпын ма5анна уларыппытым, онтон бийиги тыабытыгар оссо хаар туьэ илик. Саьыл экирэтэн сордоото, ма5ан хаарга ма5ан са5ынньахтаах саарым дебен буолааччы. Ол иьин кыыны кердуу сылдыабын. Хана эрэ кэлэн иьэн суппут кыыммыт.

Иитээччи: Куобахчаан бийиги оболорбутун кытта эйиэхэ кемелёуехпут. Бийиги эйиэхэ кыынны хартыына уруьуйдуохпут.

Куобахчаан: иэхэйбиин. Ол аата бийиги тыабытыгар эмиэ кыын кэлиэ. Оччо5о мин куутуем манна.

- оболоор куобахчаанна кемелёуеххэ наада. Кыынны хартыына уруьуйдуохпут. Бу остуолларга кэлэн олорун.

Остуол урдугэр эрдэттэн бэлэмнэммит куех кыраасканан сотуллубут альбом илиистэрэ, кумаа5ыга мас киэбэ сыьыарыллыбыт. Палитра5а ма5ан гуашь уанна эрэьинэнэн туттарыллыбыт пенополиетилен сыталлар.

- оболоор керун эрэ (илииы кердеребун), бу мас кыьын кэлэн сэбирдэхтэрэ туспуттэр. Хаарынан буруйуеххэйн. Палитраттан бу пенополиэтиленынан кырааска уймаан ылабыт. Уонна аргый масс тула уеьээттэн сабалаан хаар туспутун курдук оноробут.

- бастаан уруьуйдуоххут иннинэ сиспитин кеннерен кенетук олоробут. 3 тарбахпытынан сепке тутабыт уонна ыксаабакка ыраастык улэлииргэ кыьаллабыт.

- Бары улэбит наьаа учугэйдик табылынна. Кердереуеххэйн эрэ куобахчаанна уруьуйдарбытын.

Куобахчаан: Наьаа да учугэй уруьуйдар. Мин тыабар эмиэ хаар бебе тустэьэ буолуо. Быраьаайдарын, мин тыабар ойдум.

- Керсеуххэ диэри куобахчаан. Чэйн эрэ оболоор, бугунну дьарыкка биьиги тугу гынныбыт? Туох сананы биллигит?